

**Ewa Szczepanowska, Izabela Witkowska**

*Uniwersytet Szczeciński*

## **PRÓBA OCENY WYBRANYCH CECH AGROTURYSTYKI W GMINIE ZŁOCIENIEC**

*AN ATTEMPT TO EVALUATE AGROTOURISTICS IN ZŁOCIENIEC COMMUNITY*

**Słowa kluczowe:** agroturystyka, gmina Złocieniec, płeć i wiek turystów

*Key words:* agrotourism, Złocieniec community, tourists' gender and age

*JEL codes:* Q5, Q55

**Abstrakt.** Celem pracy jest próba oceny wybranych cech agroturystyki w gminie Złocieniec pod kątem płci i wieku turystów oraz potwierdzenie specyfiki i zasadności rozwoju agroturystyki na tym terenie. Badanie przeprowadzono za pomocą sondażu diagnostycznego na podstawie kwestionariuszy ankiet dostarczonych do gospodarstw agroturystycznych. W celu opracowania wyników wykorzystano wzór na współczynnik zbieżności Czuprowa oraz test  $\chi^2$  Pearsona. Z przeprowadzonych badań wynika, że gospodarstwa agroturystyczne rozwijają się dzięki wysokim walorom środowiska przyrodniczego i kulturowego, występującym na terenie gminy Złocieniec. Rozwój agroturystyki ma korzystny wpływ na poprawę estetyki wsi, jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury, zmniejszenie bezrobocia, zaprzestanie prowadzenia działalności *stricte* rolniczej i rozwój społeczno-kulturowy mieszkańców obszarów wiejskich.

### **Wstęp**

Agroturystyka będąc zjawiskiem gospodarczym, społecznym, kulturowym, jest elementem pobudzającym rozwój regionalny obszarów wiejskich. Jej rozwój zależy od atrakcyjności turystycznej terenów, na których występuje. Odgrywa ona coraz bardziej znaczącą rolę w wielofunkcyjnym rozwoju obszarów wiejskich. Zainteresowanie tą formą przedsiębiorczości wynika z powodów ekonomicznych (dodatkowe źródło dochodu), organizacyjno-prawnych (liczne stowarzyszenia wspomagające agroturystykę), społecznych (coraz większe potrzeby ludności miejskiej w spędzaniu czasu w spokojnym środowisku wiejskim), ekologicznych (potrzeba kontaktu z czystą i zdrową przyrodą obszarów wiejskich) [Sikora 2012, s. 9]. Agroturystyka często błędnie utożsamiana jest z turystyką wiejską, podczas gdy jest ona tylko specyficznym rodzajem turystyki wiejskiej, organizowanym przez rodziny rolnicze [Knecht 2009, s. 12, Kurtyka 2006, s. 270, Majewski 2004, s. 10].

Głównym motorem rozwoju agroturystyki jest poszukiwanie przez producentów rolnych dodatkowych źródeł dochodu [Dębniwska, Tkaczuk 1997, s. 7, Kurtyka 2006, s. 272]. Na rozwój tej formy turystyki wpływa wiele czynników, które z jednej strony stanowią główne motywy przy wyborze miejsca urlopu, a z drugiej, tworzą atrakcyjność turystyczną regionu. W Polsce występują sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki [Mikuta i in. 2007, s. 167, Wojtkowiak 2010, s. 30].

Otwarte tereny wiejskie i okolice małych miast stają się coraz popularniejsze, przyciągają liczne rzesze turystów i osób aktywnie wypoczywających. Za jeden z takich regionów, szczególnie interesujący z punktu widzenia turystyki, można uznać obszar gminy Złocieniec. Powiat drawski, w którym zlokalizowana jest gmina Złocieniec, należy do powiatów o największej liczbie gospodarstw agroturystycznych w województwie zachodniopomorskim. O potencjale agroturystyki na tym terenie stanowią liczne walory turystyczne [Kalbarczyk i in. 2011, s. 41].

W latach 1996-2008 Złocieniec rozwijał się dynamicznie. W 2001 roku powiększono infrastrukturę turystyczną, a gmina Złocieniec w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska stała się najbardziej ekologiczną gminą w województwie [Leszczelowski, Sawościanik 2008, s. 4]. Złocieniec to jedno z większych miast Pojezierza Drawskiego, leżące między trzema

dużymi jeziorami: Drawsko, Siecino oraz Lubie. Obszar gminy obejmuje powierzchnię 194 km<sup>2</sup>, lasy zajmują 37%, a wody 16%. Gmina posiada bardzo cenne walory przyrodnicze oraz czyste środowisko naturalne. Leży w obrębie Drawskiego Parku Krajobrazowego. Największą rzeką obszaru jest Drawa, prawy dopływ Noteci, która zaliczana jest do najpiękniejszych szlaków kajakowych nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie [Sawościanik 2010, s. 27]. W 2008 roku Złocieniec stał się siedzibą Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Drawy”, funkcjonującej na terenie kilkunastu gmin, których celem jest promocja turystyczna oraz gospodarza obszaru związanego bezpośrednio z dorzeczem Drawy i Pojezierzem Drawskim [Złocienieckie inspiracje 2013, s. 56]. Walory przyrodnicze, lasy i jeziora oraz czystość powietrza i wód, dobre warunki klimatyczne determinują działania gminy na rzecz rozwoju turystyki, agroturystyki, sportów wodnych [Strategia rozwoju... 2001, s. 46].

Turystyka na terenach Pojezierza Drawskiego jest ważną gałęzią gospodarki, ale niestety tylko w sezonie. Ważnym elementem strategii gminy jest dążenie do wydłużenia sezonu turystycznego. Poważnym problemem występującym na terenie gminy są próby dalszego ograniczenia działalności gospodarczej ze względu na ochronę parku krajobrazowego, ponieważ jej mieszkańcy dostrzegają w rozwoju turystyki możliwości zarobkowe, a nawet możliwości rozwoju gospodarczego. Rozwiązanie tego dylematu należy upatrywać w zrównoważonym rozwoju, którego istotnym elementem jest agroturystyka [Strategia rozwoju... 2001, s. 40].

Dzięki agroturystyce na terenie gminy następuje rozwój infrastruktury turystycznej, zmniejszenie bezrobocia, zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i pracy ludności wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów popegererowskich, włączenie obszarów wiejskich w proces wzrostu innowacyjności gospodarki i aktywizacja miasta Złocieniec jako naturalnego zaplecza dla rozwoju obszarów wiejskich. Agroturystyka jest również alternatywnym źródłem dochodu dla rolników na terenie gminy [Strategia rozwoju... 2001, s. 54].

Celem pracy jest próba oceny wybranych cech agroturystyki w gminie Złocieniec pod kątem płci i wieku turystów oraz potwierdzenie specyfiki i zasadności rozwoju agroturystyki na tym terenie. Postawiono następujące pytania badawcze:

- czy walory turystyczne gminy Złocieniec wpływają na długość pobytu turystów;
- które cechy gminy Złocieniec wpływają na wybór miejsca wypoczynku w agroturystyce;
- czy agroturystyka ma korzystny wpływ na rozwój obszarów wiejskich;
- co stanowi o specyfice agroturystyki w gminie Złocieniec;
- czy wybrane cechy agroturystyki w gminie Złocieniec zależą od płci lub wieku turystów;
- czy agroturystyka w gminie Złocieniec to sposób na prowadzenie biznesu.

### **Materiał i metodyka badań**

Badanie przeprowadzono w 200-osobowej, reprezentatywnej próbie losowej turystów za pomocą ankiety dostarczonej do gospodarstw agroturystycznych w gminie Złocieniec. Respondentami było 100 kobiet oraz 100 mężczyzn w wieku: poniżej 20 lat (9% ogółu badanych), 21-35 lat (10%), 36-45 lat (41%), 46-60 lat (18%) i powyżej 60 lat (22%). Badanie przeprowadzono za pomocą sondażu diagnostycznego na podstawie kwestionariusza ankiety, w okresie od lipca do listopada.

### **Wyniki badań**

Odpowiedzi respondentów zbadano pod kątem zależności od płci i wieku chronologicznego (tab. 1). Odnośnie częstotliwości, z jaką ankietowani turyści mieli okazję korzystać z agroturystyki, zdecydowana większość badanych (55%) to osoby, które miały styczność z agroturystyką ponadtrzykrotnie lub też spędzały w taki sposób urlop każdego roku; aż 33% populacji stanowiły kobiety (K), a tylko 22% mężczyzn (M).

Wśród ankietowanych znacząco wyróżniały się osoby w wieku od 36 do 45 lat. Były to zazwyczaj młode rodziny z dziećmi. Osoby te w całej populacji stanowiły 40%, natomiast spośród tych osób ponad 70% odwiedziło do tej pory obiekty agroturystyczne ponadtrzykrotnie. Równie ważna

Tabela 1. Zależność wybranych zmiennych od płci oraz wieku respondentów testem  $\chi^2$  Pearsona oraz wartością Txy współczynnika zbieżności Czuprowa między zmiennymi x i y (poziom istotności 0,05)  
 Table 1. Results of chosen variables relations to respondents' gender and age by  $\chi^2$  Pearson test and the value Txy of Czuprov convergence coefficient between x and y variables (the level of significance 0.05)

Pobyt turystów w agroturystyce ogółem/ Tourists' visit in agrotouristics in general		Wnioski/Conclusions	
wiek/age	pleć/gender		
$\chi^2$	$\chi^2$	pobyt turystów w gospodarstwie agroturystycznym nie zależy od płci, a wiek wpływa na to w umiarkowany sposób/tourists' visit in agrotouristic farm is not dependent on gender, and age influences on it in a moderate way	
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Częstość przyjazdów turystów do agroturystyki/ Frequency of tourists' arrivals to agrotouristic farms		częstość przyjazdów turystów do gospodarstwa agroturystycznego nie zależy płci i w niewielkim stopniu zależy od wieku/frequency of tourists' arrivals to agrotouristic farms is not dependent on gender but of on the small degree on age.	
wiek/age	pleć/gender	wnioski/conclusions	
$\chi^2$	$\chi^2$	rodzaj źródeł informacji o ofertach agroturystycznych z jakich korzystają agroturystyci/Kind of information sources about agrotouristic offers used by tourists	
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Rodzaj wyboru rodzaju zakwaterowania turystów/ Tourist loyalty of a kind of accommodation choice		rodzaj źródeł informacji o ofertach agroturystycznych, z jakich korzystają agroturystyci nie zależy od płci oraz wieku/the kind of information sources about agrotouristic offers used by tourists is not dependent on gender and age.	
wiek/age	pleć/gender	wnioski/conclusions	
$\chi^2$	$\chi^2$	lojalność wyboru rodzaju zakwaterowania turystów nie zależy od płci oraz wieku/the tourist loyalty of a kind of accommodation choice is not dependent on gender and age.	
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Długość pobytu w gospodarstwie agroturystycznym/ Length of visit in agrotouristic farm		długość pobytu w gospodarstwie agroturystycznym nie zależy od płci oraz wieku/ the length of visit in agrotouristic farm is not dependent on gender and age.	
wiek/age	pleć/gender	wnioski/conclusions	
$\chi^2$	$\chi^2$	rodzaje wiejskiej bazy noclegowej wybieranej przez turystów nie zależą od płci oraz wieku/types of rural accommodation basis chosen by tourists are not dependent on gender and age.	
Txy	Txy	wnioski/conclusions	

Tabela 1. Cd/ Table 1. Cont.

Rodzaje gastronomii wybieranej przez turystów/ <i>Types of gastronomy chosen by tourists</i>		wnioski/conclusions	
wiek/age	pleć/gender	rodzaje gastronomii wybieranej przez turystów nie zależą od płci oraz wieku/types of gastronomy chosen by tourists are not dependent on gender and age.	
$\chi^2$	$\chi^2$		
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Czynniki wpływające na rozwój agroturystyki/ <i>Determinants influencing on agrotourism development</i>		pleć oraz wiek turystów nie mają wpływu na wybór czynników wpływających na rozwój agroturystyki/ gender and age have no impact on a choice of determinants influencing on agrotourism development.	
wiek/age	pleć/gender	wnioski/conclusions	
$\chi^2$	$\chi^2$		
Txy	Txy	pleć oraz wiek turystów nie mają wpływu na wybór czynników wpływających na wybór miejsca pobytu wycieczkowego w gospodarstwie agroturystycznym/ <i>Determinants influencing on a choice of the place of resting visit in agrotouristic farm</i>	
Czynniki wpływające na wybór miejsca pobytu wycieczkowego w gospodarstwie agroturystycznym/ <i>Determinants influencing on a choice of the place of resting visit in agrotouristic farm</i>		wnioski/conclusions	
wiek/age	pleć/gender	pleć w sposób umiarkowany wpływa na dodatkowo płatne atrakcje wybierane przez turystów w gospodarstwach agroturystycznych, natomiast wiek nie ma tu znaczenia/gender in a moderate way influences on additionally paid attractions chosen by tourists in agrotouristic farms, whereas age is not significant.	
$\chi^2$	$\chi^2$		
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Dodatkowo płatne atrakcje wybierane przez turystów w gospodarstwach agroturystycznych/ <i>Additionally paid attractions chosen by tourists in agrotouristic farms</i>		wnioski/conclusions	
wiek/age	pleć/gender	pleć w sposób umiarkowany wpływa na dodatkowo płatne atrakcje wybierane przez turystów w gospodarstwach agroturystycznych, natomiast wiek nie ma tu znaczenia/gender in a moderate way influences on additionally paid attractions chosen by tourists in agrotouristic farms, whereas age is not significant.	
$\chi^2$	$\chi^2$		
Txy	Txy	wnioski/conclusions	
Preferencje turystów co do odległości agroturystyki od miejsca zamieszkania/ <i>Tourists' preferences of the agrotourism distance from the place of living</i>		wnioski/conclusions	
wiek/age	pleć/gender	pleć turystów nie ma znaczącego wpływu na preferencje turystów, co do odległości gospodarstwa agroturystycznego od miejsca zamieszkania, a wiek wpływa na nie w umiarkowany sposób/ <i>gender has no significant impact on tourists' preferences of the agrotourism distance from the place of living, and age influences on it in a moderate way.</i>	
$\chi^2$	$\chi^2$		
Txy	Txy		

Tabela 1. Cd/ Table 1. Cont.

Ocena właścicieli gospodarstwa agroturystycznego/ <i>Evaluation of agrotouristic farm owners</i>		wnioski/ <i>conclusions</i>
wiek/age	pleć/gender	pleć oraz wiek turystów nie mają wpływu na ocenę właścicieli gospodarstwa agroturystycznego/ <i>tourists' gender and age have no impact on the evaluation of agrotouristic farm owners</i>
$\chi^2$	$\chi^2$	
Txy	Txy	wnioski/ <i>conclusions</i>
Wskazywanie funkcji agroturystyki, które według turystów powodują rozwój obszarów wiejskich/ <i>Pointing out agrotourism functions promoting of rural area development according to tourists</i>		pleć oraz wiek turystów nie mają wpływu na wskazywanie funkcji agroturystyki, które według turystów powodują rozwój obszarów wiejskich/ <i>tourists' gender and age have no impact on pointing out agrotourism functions promoting according to tourists rural area development</i>
wiek/age	pleć/gender	
$\chi^2$	$\chi^2$	wnioski/ <i>conclusions</i>
Txy	Txy	
Doświadczenia odbierane przez turystów, związane z agroturystyką/ <i>Tourists' experiences connected with agrotourism</i>		doświadczenia odbierane przez turystów związane z agroturystyką nie zależą od płci oraz wieku/ <i>tourists' experiences connected with agrotourism are not dependent on gender and age</i>
wiek/age	pleć/gender	
$\chi^2$	$\chi^2$	wnioski/ <i>conclusions</i>
Txy	Txy	

Źródło: opracowanie własne  
*Source: own study*

dla gospodarzy agroturystyki była grupa wiekowa 46-60 lat i powyżej 60 lat. Pobyt turystów w gospodarstwie agroturystycznym nie zależał od płci, a wiek wpływał na to w umiarkowany sposób (tab. 1).

Większość turystów (65%) ankietowanej populacji odwiedzała miejsca agroturystyczne raz do roku, a 26% ankietowanych deklarowała, że raz na dwa lata. Bardzo rzadko zdarzało się, że turyści odwiedzali gospodarstwa agroturystyczne częściej niż raz do roku. Częstotliwość przyjazdów turystów do gospodarstwa agroturystycznego nie zależała od płci i w niewielkim stopniu zależała od wieku (tab. 1).

Większość ankietowanych odpowiedziała, że informację na temat ofert agroturystycznych pozyskiwała za pośrednictwem strony internetowej gospodarstw (56%). Niespełna 30% populacji w wyborze miejsca wypoczynku sugerowało się opinią rodziny lub znajomych. Inne źródła informacji pozostawały na niewielkim poziomie. Rodzaj źródeł informacji o ofertach agroturystycznych, z jakich korzystają turyści nie zależał od wieku oraz płci (tab. 1).

Z punktu widzenia lojalności, 44% ankietowanych chętnie wracało do wcześniej odwiedzonych gospodarstw agroturystycznych, doceniając ich walory, 26% respondentów starało się zwiedzać i poznawać nowe obiekty agroturystyczne, a 28% populacji wybierało spontanicznie obiekty agroturystyczne. Lojalność wyboru rodzaju zakwaterowania turystów nie zależała od płci oraz wieku (tab. 1).

Aż 47% ankietowanych spędzało w gospodarstwie 8-14 dni, 24% – od 4 dni do 1 tygodnia, 18% – na zasadzie pobytów weekendowych, a 10% – decydowało się na pobyty ponad 2 tygodnie. Długość pobytu w gospodarstwie agroturystycznym nie zależała od płci oraz wieku (tab. 1).

Kolejne zagadnienie dotyczyło rodzajów najchętniej wybieranego przez



turystów zakwaterowania na wsi. Analizując to zagadnienie, zaobserwować można tendencję, iż ponad 90% zapotrzebowania na kwatery wiejskie dotyczyło pokoiów w gospodarstwach agroturystycznych. Jeżeli statystykę tę rozdzielić na płeć zaobserwować można, iż preferencje kobiet i mężczyzn były bardzo zbliżone (K 96%, M 86%). Mężczyźni podczas pobytu na wsi o wiele częściej niż kobiety zdecydowali się również na wynajem samodzielnych domów letniskowych, jak i pobyt na polu campingowym. Zależność ta może wynikać z mniejszej potrzeby poczucia bezpieczeństwa, jak również godzenia się na niższy standard. Rodzaje wiejskiej bazy noclegowej wybieranej przez turystów nie zależały od płci oraz wieku (tab. 1).

Większość turystów (ponad 70%) korzystała z wyżywienia oferowanego przez gospodarzy. Zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet obie płcie stanowiły po 50% ogółu osób korzystających z tej formy gastronomii. Mężczyźni nieco częściej niż kobiety korzystali z usług pobliskich restauracji bądź barów (K 6%, M 8%) i zdecydowanie częściej też deklarowali gotowość do samodzielnego przygotowywania potraw (K 2%, M 6%). Rodzaje gastronomii wybieranej przez turystów nie zależały od płci oraz wieku (tab. 1).

Analizując czynniki wpływające na rozwój agroturystyki, wśród odpowiedzi ankietowanych turystów nie widać większych dysproporcji. Obie płcie dostrzegały jako istotne przystosowanie obiektów do standardów bazy noclegowej (K 9%, M 10%), dostosowanie gospodarstwa i otoczenia do pobytu turystów (K 8%, M 10%), nieco mniej ważne było wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych (K 7%, M 7%), budowa infrastruktury turystycznej we wsi (K 5%, M 6%) oraz budowa infrastruktury ochrony środowiska (K 5%, M 7%). Z kolei, dla najliczniejszej grupy wiekowej (36-45 lat) budowa infrastruktury turystycznej oraz ochrona środowiska to główne czynniki wpływające na rozwój agroturystyki, podobnie jak dostosowanie gospodarstwa i otoczenia do pobytu turystów. Wiek oraz płeć nie miały wpływu na wybór czynników wpływających na rozwój agroturystyki (tab. 1).

Zarówno kobiety, jak i mężczyźni we wszystkich kategoriach wiekowych wskazywali walory przyrodnicze jako czynniki wpływające na wybór miejsca wypoczynku. Poza tym obie płcie uważały, że ważnym czynnikiem wyboru miejsca pobytu są występujące na danym obszarze elementy kultury duchowej i religijnej. Zapewne dla katolików ma to związek z pobytami w tym miejscu papieża Jana Pawła II, który wielokrotnie brał udział w spływach kajakowych Drawą. Dla adwentystów Dnia Siódmego ma to związek z odbywającym się co roku w miejscowości Lubieszewo zbozem. Wówczas zjeżdżają tam tysiące wyznawców z całego świata, zamieszkując okoliczne gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki wypoczynkowe i hotele. Jako kolejny motyw wyjazdów respondenci zgodnie wskazywali walory specjalistyczne, co w dużej mierze może mieć związek ze spływami kajakowymi rzeką Drawą. Wiek oraz płeć nie miały wpływu na wybór czynników wpływających na wybór miejsca pobytu wypoczynkowego w gospodarstwie agroturystycznym (tab. 1).

Dodatkowo płatne atrakcje, wybierane przez turystów były kolejnym źródłem dochodu dla właścicieli gospodarstw agroturystycznych. Turyści najczęściej korzystali na tym terenie z kuligów lub przejażdżek bryczką oraz wycieczek po okolicy. Kupowali u gospodarzy domowe wypieki, przetwory i produkty medycyny naturalnej. W mniejszym stopniu korzystali z wypożyczalni sprzętu sportowo-rekreacyjnego. Osoby w wieku 36-45 lat najchętniej korzystały z kuligów i przejażdżek bryczką, lekcji rękodzieła oraz możliwości zakupu domowych wypieków. Najmniej chętnie ankietowani korzystali ze spływów kajakowych organizowanych przez gospodarzy, co może być związane z zaufaniem jedynie do dużych wyspecjalizowanych firm kajakarsko-transportowych. Płeć w sposób umiarkowany wpływała na dodatkowo płatne atrakcje wybierane przez turystów w gospodarstwach agroturystycznych, natomiast wiek nie miał tu znaczenia (tab. 1).

W preferencjach odległości gospodarstw agroturystycznych od miejsca zamieszkania odpowiedzi obu płci nie różniły się. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni wybierali gospodarstwa oddalone więcej niż 100 km od domu. Im gospodarstwo zlokalizowane jest dalej od miejsca zamieszkania, tym większa liczba odpowiedzi. Zaledwie 5% respondentów korzystało z usług gospodarstw zlokalizowanych do 50 km od miejsca zamieszkania. Na pobyt w miejscu oddalonym powyżej 200 km decydowały się osoby starsze, powyżej 60. roku życia. Pobyt w odległości powyżej 100 km

wybierały głównie osoby w wieku 36-45 i 46-60 lat. Osoby poniżej 35. roku życia wybierały wczasy w miejscach oddalonych do 200 km. Płeć turystów nie miała znaczącego wpływu na preferencje turystów co do odległości gospodarstwa agroturystycznego od miejsca zamieszkania, a wiek wpływał na nie w umiarkowany sposób (tab. 1).

Odnosnie charakterystyki właścicieli gospodarstwa agroturystycznego respondenci obu płci w podobnym stopniu zwrócili uwagę na znajomość przez gospodarzy, zarówno okolicznych walorów turystycznych, jak i języków obcych. Docenili również umiejętność promocji własnego gospodarstwa oraz kultury i tradycji regionu. Okazuje się, że biznes agroturystyczny jest na tyle opłacalny, że pozwala zatrudniać mieszkańców wsi. Wiek oraz płeć nie miały wpływu na ocenę właścicieli gospodarstwa agroturystycznego (tab. 1).

Biorąc pod uwagę funkcje agroturystyki, które według turystów mają wpływ na rozwój obszarów wiejskich, respondenci obu płci oraz wszystkich kategorii wiekowych odpowiadali podobnie. Według ankietowanych działalność gospodarstw agroturystycznych przede wszystkim zapewnia zakwaterowanie tam, gdzie brakuje obiektów hotelarskich. Respondenci wskazali także na możliwość zaadaptowania już istniejących budynków i opuszczonych terenów oraz na zatrudnianie lokalnej ludności, co przyczynia się do podnoszenia standardu i jakości życia ludności wiejskiej. Turyści docenili także jej pozytywny wpływ na utrzymanie czystości wsi, rozwój miejscowej infrastruktury techniczno-użytkowej i usługowej oraz poczucie dumy z mieszkania na wsi. Odczucia ankietowanych były zdecydowanie pozytywne, bo mniej niż 1% kobiet oceniło swój pobyt w gospodarstwie agroturystycznym w sposób raczej negatywny. Wiek oraz płeć nie miały wpływu na wskazanie tych funkcji agroturystyki, które według turystów mają wpływ na rozwój obszarów wiejskich (tab. 1).

Zdecydowana większość ankietowanych miała pozytywne doznania związane z pobytem w gospodarstwie agroturystycznym. Za ledwie 1% ankietowanych w wieku 36-45 lat określał ten pobyt jako raczej negatywny. Doświadczenia odbierane przez turystów, związane z agroturystyką nie zależały od wieku oraz płci (tab. 1).

Agroturystyka jest formą biznesu, a na jej rozwój w gminie Złocieniec znaczący wpływ mają walory turystyczne. Prowadzenie agrobiznesu w celu uzyskania dodatkowego źródła dochodu jest na tyle opłacalne, że po krótkim upływie czasu rolnicy całkowicie zaprzestają prowadzenia działalności rolnej. Wpływa ono znacząco na zrównoważony rozwój obszaru, który z kolei zależy od czynników społeczno-ekonomiczno-przyrodniczych.

## Wnioski

1. Z przeprowadzonych badań wynika, że gospodarze dobrze radzą sobie w gminie o wysokich walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Walory turystyczne sprzyjają rozwojowi agroturystyki, a wysoka atrakcyjność turystyczna oraz znaczna odległość od dużych miast gminy Złocieniec wpływa na długość pobytu turystów. W przeciwieństwie do badań przeprowadzanych w innych częściach Polski, w gminie Złocieniec dominowały pobyty tygodniowe.
2. Na wybór miejsca wypoczynku przez turystów wpływ miały przede wszystkim walory przyrodnicze, elementy kultury duchowej, walory specjalistyczne, przystępna cena oraz łatwy dojazd. Zdecydowana większość respondentów była zadowolona z tej formy wypoczynku; 25% ankietowanych spędzało urlop w agroturystyce co roku, a połowa zawsze wybierała tę samą kwatere. Zdaniem respondentów rozwój agroturystyki ma korzystny wpływ na poprawę estetyki wsi, jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury, zmniejszenie bezrobocia, zaprzestanie prowadzenia działalności *stricto* rolniczej i rozwój społeczno-kulturowy mieszkańców obszarów wiejskich.
3. Na terenie gminy Złocieniec ukształtował się odmienny pogląd na temat opłacalności tego rodzaju biznesu niż w innych częściach Polski. Agroturystyka na tym obszarze stanowi często główne źródło dochodu, przeważając nad hodowlą zwierząt oraz uprawą roślin. Tego typu działania mają wpływ na wydłużenie pobytów w gospodarstwach turystycznych, utworzenie grupy stałych klientów, uzyskiwanie dochodów z tytułu świadczenia noclegów i wyżywienia oraz dodatkowych atrakcji oferowanych w gospodarstwie lub jego otoczeniu.

4. Wybrane zmienne związane z pobytem turystów w gospodarstwie agroturystycznym, nie zależały od płci, a w umiarkowany sposób od wieku respondentów.
5. Przeprowadzone w gminie Złocieniec badania potwierdziły, że agroturystyka to sposób na prowadzenie wiejskiego biznesu, a na jej rozwój wpływa wysoka atrakcyjność turystyczna i rozpoznawalność tego regionu.

### Literatura

- Dębniwska Maria, Maria Tkaczuk. 1997. *Agroturystyka. Koszty-ceny-efekty*. Warszawa: Poltext.
- Kalbarczyk Eliza, Anna Kamińska, Robert Kalbarczyk. 2011. *Stan i perspektywy rozwoju gospodarstw agroturystycznych w powiecie drawskim*. Szczecin: Uniwersytet Technologiczny.
- Knecht Damian. 2009. *Agroturystyka w agrobiznesie*. Warszawa: C.H. Beck.
- Kurtyka Izabela. 2006. *Agroturystyka jako czynnik zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich*. Wrocław: Akademia Rolnicza.
- Leszczelowski Jarosław, Androna Sawościanik. 2008. *Złocieniec dawniej i dziś*. Złocieniec: Gmina Złocieniec.
- Majewski Janusz. 2004. *Agroturystyka to też biznes*. Warszawa: Fundacja Wspomagania Wsi.
- Mikuta Beata, Beata Sawicka, Monika Świątkowska. 2007. *Usługi hotelarsko-turystyczne*. Warszawa: Format A-B.
- Sawościanik Androna. 2010. *Złocieniec perleńka Pojezierza Drawskiego*. Złocieniec: UMiG Złocieniec – PPR TONGRAF.
- Sikora Jan. 2012. *Agroturystyka – przedsiębiorczość na obszarach wiejskich*. Warszawa: C.H. Beck.
- Strategia rozwoju gminy Złocieniec do roku 2015*. 2001. [bip.zlocieniec.pl/pobierz/845](http://bip.zlocieniec.pl/pobierz/845).
- Wojtkowiak Adriana. 2010. *Agroturystyka Szansą Ożywienia Terenów Wiejskich*. Warszawa: Almamater Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie.
- Złocienieckie inspiracje*. 2013. Złocieniec. Burmistrz Złocienica. [bip.zlocieniec.pl/pobierz/4315](http://bip.zlocieniec.pl/pobierz/4315).

### Summary

*The aim of this paper was an attempt to evaluate chosen agrotouristic features in Złocieniec community in regard to tourists' gender and age and a confirmation of specificity and validity of agrotouristic development of this area. The survey was conducted within the municipality using diagnostic survey based on questionnaires delivered to the agrotouristic farms. In order to develop results the formula for the rate of convergence Czuprov and  $\chi^2$  test of Pearson were used. The study shows, the agrotouristic farms are developing due to high advantageous of natural environment and cultural heritage present on the territory of the Złocieniec community. The development of agrotourism has a positive impact on improving the aesthetics of the village, quality of life, infrastructure development, reducing unemployment, discontinued operations strictly agricultural and social and cultural development of rural residents.*

Adres do korespondencji  
dr hab. Ewa Szczepanowska, prof. US  
Uniwersytet Szczeciński  
Wydział Nauk o Ziemi  
Katedra Turystyki i Rekreacji, Zakład Rekreacji  
ul. Mickiewicza 16  
70-383 Szczecin  
e-mail: [ewa.szczepanowska@univ.szczecin.pl](mailto:ewa.szczepanowska@univ.szczecin.pl)